

نور و ماسا

نریمان حسن‌زاده

نریمان حسن‌زاده

نور و ماسا

پوئما

«قارداش آذربایجان تورکونون منافعی هر بیر تورک اوچون
موقدس دیر. اگر آذربایجانین آزادلیغی يولودا يئنی قوربانلار لازيم
اولورسا، او نادا حاضيرىق.»

نوروماش
پ

«نورو پاشا»

پوئما-داستان، ياخود پوئما-سيمfonibya

آذربايچانين ميللى (و دوولت) موستقىل لىيىنин
گوجلندىبى، تورك دونياسىنinin سوسىال-سيياسى
بىرلىبىنىن قاچىلمازلىغى ايدئياسىنinin گئنىش مىقياس
آلدىغى بىزىم گونلرده موستقىل لىك (و بىرلىك!)
مفكورهسىنinin اىفادەسىنە حصر اولۇنماش اثرلىرين
يارانماسى تامامى يله طبىعى دىر. و قورورلا ائتعيراف
ائتمك لازىمىدىر كى، بو طبىعى لىيى داها دا
طبىعى لشدىرن تارىخى-گئنتىك اساسلاردا واردىر:
آذربايچان، عومومن تورك دونياسى هر زaman ميللى
موستقىل لىيىن (و بىرلىبىن) دانىلدىقجا دانىلماز اولان،
بوگونكىو ايدئولوقون، موتىكىرىن، صىنعتكارىن ايناملا
ايستىناد ائده بىلە جە يى قەھرمانلارىنى يېتىرمىشدىر...
خالق شاعيرى نريمان حسن زاده «نورو پاشا» پوئماسىندا

(اصلينده، پئىما-داستانىندا، ياخود پئىما سىمفونىياسىندا)
همىن قەرمانلاردان بىرىنى - موركىب ايجتىماعى-
سيياسى شرايىطده آذربايچانىن كومەيىنه گلەرك اونو
ايرىتىجاتچى قووهەلىن تأثيرى آلتىنا دوشىمكدىن خىلاص
ائدىن تۈرك-عوئىمانلى سركردەسى نورو پاشانى، عومۇمن
اونون چوخ معنالى تارىخى مىسىسىياسىنلى تىرننۇم ئەدىر:

واختىن الى تىتىكىدە يىدى،
آچىلا جاق
توفنگ كىمى.

تارىخ عصرىن اوولىنىه
نور چىلەسىن
فيشنگ كىمى.
تارىخى -

تارىخى آنلار،
تارىخى قئيل-وقال يازىر.
تارىخچى لر تارىخ دئىير،

تاریخ اوزو

سوال یازیر.

تورک قیلینجى پارلا ياندا،

تاریخه

ایستيقلال یازیر.

«نورو پاشا» بیر شاعيرين، سادهجه، تاريختى
قەھرمانلىق اونوندەكى حئيرتى، ياخود مىنتدارلىغى دئىيل
- بو، اثرين يالىز اوست قاتىدىر: دوغرودان دا، هر بير
آذربايچانلىنىن آغىر دوورده آذربايچانى دوشمنلردن
تميزلەميش قافقاز اسلام اور دوسونون هر بير عسگرينه،
خصوصى يله اونلارين كوماندانينا معنوى بورجو واردىر...
اونو دا قىيد ائدك كى، آذربايچان خالقى حتتا حقيقي
تارىخين اونوت دورولدوغۇ سوۋەت دوورونون ان
ايرىتىباجچى اىللرىندە بئله بو بورجو وئرمە يە چالىشمىش،
تورک عسگرينىن تىنها مزارلارينى قورو يوب ساخلامىش،
اونا عىيادتگاه كىمى باخميشدىر... «نورو پاشا»نىن اساس

ایدئیاسی اوزونو اوندا گوستریر کی، شاعیر-موتفککیر،
شاعیر-ایدئولوق نریمان حسن زاده شاعیر-تاریخچی
نریمان حسن زاده دن ایره‌لی کئچیب آذربایجانین
موستقیل لیینه (و تورک بیرلیینه) ائتعیناسیز یاناشان،
یاخود قارشی گلمه‌یه چالیشان قووه‌لره مئساز وئریر،
اونلاری خبردار ائدیر کی، تورکله تورکون آراسینا هئچ
کیم گیره بیلمز.

تورک سوزویله تورک قیلینجی
هم رأى اولدو،
قارى دوشمن.
قال الخديق اسلام اوردوسونون
آذربایجان
سنگریندن.
تورکییه دن قرآن گلدی،
اذان گلدی،
اوز آدینى اوز قانى يلا

یازان گلدى.

آنکارادان، ارضصورومدان،

اديرنه‌دن،

علنه‌دن،

او وطندن بو وطنه.

ياشا ميللت!

ياشا وطن!

عومومييتله، اوز بويوك سلفلرى (نيظامى،
فوضولى، ح.جاويد، ص.وورغون...)، ائلهجه ده دونيا
پۈئىياسىنین نهنگلرى (ھومئر، ھوتە...) كىمى نريمان
حسن زاده ده گوستردى (و ثوبوت ائتدى) كى، پۈئىمانين
مووضوسو، بير قايدا اولاراق، موعاصير دووردن آلينمير،
آنjac او، تارىخى ده اولمور... نورو پاشا، ياخود قافقاز
ايسلام اوردوسو آرتىق بير تارىخدىر، اوزو ده
تامالانميش بير تارىخدىر؛ بو گون نه نورو پاشا، نه ده
شوجاعتلى اوردونون بيرجه عسگرى بئله ساغ دئىيل،

آنچاق نورو پاشانین (و اونون اور دوسونون) میسیسیپیاسی او قدر جانلى دیر کى، قهرمانین (و قهرمانلارین) 20- جى عصرین اووللریندە کى تارىخى جانلى لىغى ايله هئچ موقايىسىه اولونا بىلمز. بو ايسە او دئمكدير کى، اصل اثر تارىخىن كاوسوندان موعاصير اولا بىلەجك نه وارسا ھامىسىنى سادەجە چكىب گتىرمىر، اونو موعاصىرلىيىن ايدئولوژى-معنوى كومپلئىكسىنىن عوضۇرى ترکىب حىصىصەسى كىمى قاورايمىر، تارىخدەن قوپارىب يادداشا چئوييرير...

پاشا بالام، سنين آدین
اور دان گلىير،
بو دامارا، او داماردان،
بانخ، او قاندان
بو قان گلىير.
سن گلەندە، نورو پاشا،
سن ياشيندا،

جاوان گلیر.

تورک جان قويدو بو تورپاقدا
«آذربايجان!»

دئيه-دئيه.

تاریخ! سنى او خويورام
من تورکه
«جان» دئيه-دئيه.

نريمان حسن زادهنин «نورو پاشا» پوئماسينى
موستقىل لىك دوورو آذربايچان پوئزىياسىينىن ان گوزل
اثرلرinden بىرى سايماقدا من اوزومو تمامى يله حاقلى
حسىاب ائديرم... بير ده اونا گوره كى، شاعير (مولليف)
اوز قەھرمانلارينىن دوورله محدودلاشمایان روحونو
حسسasilيق لا توتا بىلمىشىرى: تارىخدن معلومدور كى،
نورو پاشا دا دوورون سىياسى كونىيوكتۇروندان تمامى يله
اوزاق اولموش، منسوب اولدوغۇ مىللەت اوغرۇندا
ووروشماگى او زامان چوخ دىبىدە اولان ساراي

موناقىشەلرینە، منصب داعوالارينا قوشولماقدان اوستون سايىمىشدير... حتتا ايستانبولدا هوچومون اوغورسوز اولاچاغى، اوردونون گئرى يه قايتىماسى، آرتىق ايتكىلره يول وئيرىلمەسىنىن معناسىزلىغى كىمى مسلەلر موداکىرە اولوندوغۇ گونلرده نورو پاشا گوردويو ايشىن تارىخى اهمىيتنىن بىر آن بئله شوبەھە ائتمەمېش، يئرلرده اونا قوشولاچاغى ائحتىمال اولونان مىقداردا جانلى قووهنىن بىغىلمادىغى معلوم اولدوقدا دا فيكىرىندىن دونمەمېشدى... شاعير اوز قەھرمانىنى بىر سىياستچى دئىيل، بىر عسگر، يالىز بىر عسگر دئىيل، ھم ده (و داھا چوخ!) بىر تورك وطنپورى كىمى تقدىم ائتمىدە تمامامى يله حاقلىدىر.

آذربايجان عوموممىللى ليدئريميز حئيدر علىيئوين بوتون موباريزەسى (و حياتى!) ايله ثبوبت ائتدىبىي كىمى، او زامانا قدر اوز موستقىللىيىنى قوروپىوب ساخلاياراق، موحكملىدىرەجك كى، وطنى (آذربايجاندان باشلايان تورك دونياسى!) سىياسى دئدى-قودولارلا يوخ، وطنداش (عسگر!) محببىتى ايله سئوپىلەجكدىر...

نريمان حسنزاده‌نین «نورو پاشا» پوئماسى تك
بىر آذربايجانلى شاعيرين اثرى دئىيل، من امينم كى، او
بىر تورك، توركمىن، اوزبك، قازاق، قيرغيز... داستانى
كىمى ده ياشاياجاقدىر. چونكۇ نورو پاشا عومومن
توركۈن توركە، شەھيد اولماق باھاسينا اولسا بئله،
قارداشلىق كومەيىنин سىمبولودور:

نورو پاشا آت بېلىنده،
توركىيەدن،
قارسدان گلير.
«آذربايجان» دئىيە-دئىيە،
يارالانميش
آسلان گلير.
ائرمىنىن خيانى -
روسدان گلير،
فارسدان گلير.
نه گليرسە، خئىير يا شر -

ازل-آخر
حالقا گلير.

منيم خالقىم! نورو پاشا
آرخاسىزا
آرخا گلير!

«نورو پاشا» داستانى، ياخود سيمفونىياسى چوخ
گئچ ياراندى... آنجاق ياراندى... و نه ائدك كى، بىزىم
قەھرمانلىق داستانلاريميزين عومرو قەھرمانلىغىمизين
عومرونندن داها اوزون اولور... حتتا اونو يارادان
صنعتكارين عومرونندن ده... ياشا، «نورو پاشا»!...

نيظامى جعفرۇو،
آ.م.ع.آ.-نىن موخبىر عوضۇو،
فيلولو گىيا عئلم لرى دوكتورو،
پروفېسسور

«آذربایجان اهالی سینین موتضیق تورکیه قوشونلارینی بیوک

سئوح لە قارشیلاسیر و اولنارین گلشینی پايرام امیردی».

«آذربایجان تاریخنى» كىتايىندان

مېللەتىمىن سویقىرىمینا

باكىنин ان اوجا، «داغ اوستو پاك» دئىيلەن يئريندە، شەھيدلەر خىيابانى نين قۇنشۇلۇغۇندا، تورك سرکردهسى نورو پاشانىن كوماندانلىقى ايلە 1918-جى ايىلە باكىنى دوشمن روس-بۇلشۇئىك، ائرمنى-داشناك بىرلەشمەلرىنinin ايشغالىندان قورتارماغا گلن

تورک-قافقاز اور دوسونون عزیز خاطیره سینه آبیده (15 ایپول 1999) او جا دیلمیشدیر.

تورک لرلە آذربایجانلی لار چیین-چینی
و وروشوب، 1130 شهید وئرمیشلر.

بورادا آى اولدوز ائمبلئمی آلتیندا اونلارین
هامی سینین اوز آدى و دوغولدو قلارى يئرلرین آدلارى
قىزىل حرفىلە داش لوو حەلەر او زەرىنە حك او لۇنمۇشدور.
آنكارا دان، ايستانبول دان، قايصرى دن، آنتاليا دان،
بئيروت دان، بغداد دان، آماسيا دان، بوسنیا دان،
ترىيېست دن، بولقارىستان دان، بورسا دان، دىياربکر دن،
داغىستان دان، چاناق قالا دان، ارضروم دان، ارزىنجان دان،
اسكى شەھىر دن، كوسورو دان، قونىا دان، اىزمىر دن،
سینوب دان، سیواس دان، نووشەھىر دن، سورىيادان،
ماكتىدونىيادان، حلب دن و باشقۇا يئرلەرن گلن بو
اونودولماز مەحمىت جىكىلر «ايکىنجى وطنلىرىنە» ابدى
او يۈرۈلەر.

روح لارى شاد او لىسون!

مؤلف

نورو پاشا آت بئليندە،

توركىيەدن،

قارسدان گلير.

«آذربايجان!» دئيه-دئيه،

يارالانميش

آسلام گلير.

ائرمىزىن خيانى -

روسدان گلير،

فارسدان گلير.

باكى قتل مئيدانىدى -

گئنيش مئيدانلار

جار چكىر،

داشناک باشلى بولشتويكىلر

قان گولوندە

آوار چكىر.

درىن دريالار قويىنوندا

چوكور

عوثمانلى دوولتى.

«چوكمه يەجك تورك ميللتى» -

دئىير حربييە ناظيرى

انور پاشا.

بو چاغىرىش - سرانجامدى

ابدى بىر

قورتولوشما.

نورو پاشا گنجە يە

بىرباشا گلىرى.

او فيكىر كى، باشا گلىرى،

دئىيرلر كى، فيكىردىن يوخ،

باشدان كئچر
 نورو پاشا.
 ايندى بىلدىم، پاشا سوزو
 داشدان كئچر،
 نورو پاشا.
 وطن سنى شهيد وئير،
 گيرwoo قويور
 نورو پاشا.
 آذربايجان ايندى سنە
 شرقى قوشور،
 هيمن اوخويور
 نورو پاشا.
 آلوولارين قوجاغينا
 ناظيرين
 قارداشى گلىرى.
 سيمورق قوشۇ - قانادىندا

بىر دىيرمان

داشى گلىرى.

ايلىدىرىيم لا چاخا-چاخا،

شىمىشكىلە ياناشى گلىرى.

قىصاص گلىرى، توفان گلىرى،

قووغۇغا گلىرى.

منىم خالقىيم! نورو پاشا

آرخاسىزا

آرخا گلىرى!

تورك بايراغى تورك اليندە

ايستيقبالدان

خبر وئرير.

زامان منىم تارىخييمە

تورك سوپيلو

ايىسكندر وئرير.

***

وار اول سنى، آرخام منيم،
 آرخالى
 سس-صدام منيم،
 فاتئح لرين واريشى دير،
 تورانلى
 شاهزادهم منيم.
 تور كوم منيم،
 عيرقيم منيم.
 فيكرى دوشمن جبهه سينده،
 اوزو
 بايراقلار آلتىندا.
 بايراق وطن سيز اولاندا،
 ايثير-
 آياقلار آلتىندا.

تورك دوشوندن سود اميسبسه،

توركه بسدي.

تورك لا يلاسى ائشيدىپسە،

تورك دونمزدى.

تورك بئليندن گلipyسە،

تورك باسيلىمازدى.

تورك نالھىسى ائشيدىرسە،

تورك آلمازدى.

ايلىدىرىيم! - دىء، توركه - آزدى.

***

آلتى قاندى، اوستۇ قانلى

گوز ياشىدى

بو تورپاغين.

گوزياشى - قان يادداشىدى

بو تورپاغين.

آچ سينهنى سحرلرين

داغ يئلينه،

نورو پاشا!

قىغىلچىم لار سېھلىسىن

آت نالىندان آت بئلينه،

نورو پاشا!

***

ائرمنى لر پوسقدايدى

توب-توفنگله.

گنجەلى لر - يول اوستوندە -

دوز-چوركله.

گوزلەيىرىدى گويدن ائن

بىر خىلاصكار

ملک کيمى.
 واختين الى تتيكده يدى،
 آچيلاجاق
 توفنگ کيمى.
 تاريخ عصرین اوولينه
 نور چيله سين
 فيشنگ کيمى.
 تاريخى -
 تاريخى آنلار،
 تاريخى قئيل - و قال يازير.
 تاريخچى لر تاريخ دئيير،
 تاريخ اوزو
 سوال يازير.
 تورك قيلينجى پارلا ياندا،
 تاريخه
 ايستيقلال يازير.

***

آذربایجان گئده بیلر،
آذربایجان ایته بیلر.

ائرمى لر تورك سوپيلونو
دیديم - دیديم

ديده بيلر.

هله باکى سووئتىنده
ايچلاس گئدير،
مشورتدى.

بو مشورت - قيرغين لارا
برائىتدى.

بو برائىت - بو مىللته
خيانىتدى.

هله شهر شاومىيانىن

اليندهدى.

هله داشناك للايانين

ماوزئرى

بئليندهدى.

تورك اووونا چىخىب يئنه

اڭرمىنى نىن

حرىص لرى.

تورك قانينا يئريك لە يىب

«داشناكسوتيون»، -

قان اىستە يىر.

بيزىم پولىلو كورپوسونە

سانجىب آلمان -

بايراغىنى.

نئفت اىستە يىر، -

بىر باشماغا قويوب

ايکى آياغىنى.

او دا گویا مئشئويک له
جان ها جاندی.
اوردا روسدو، بوردا «يان» دی،
اینگیلیس دی،
ایتالیان دی.
آلاه، آلاه، گور نه قدر
قوزغون گلیب.
آذربایجان، باشین اوسته
تورک قارقالى
قاناد گریب.
کوچه لردہ آتھاآتدی،
قاجھا قاچدی،
سوسوب میللتچی ناطیق لر،
میللت آجدى.
کیم قورو سون آنالاری،
باجی لاری؟-

اولدورورلر اوشاقلارى،
قوجالارى.

يوخا چىخىپ وارلى
باكى قوجولارى.

بوروقلارى قوروپورلار،
باكىنى يوخ،
صاحبىكارىن باشقان يئرده
بازارى يوخ،
دوكانى يوخ.

باكى-ساغمال بير اينكدى،
ساغانى چوخ،
باخانى يوخ،
رعىتىن بىى چوخدو،
خانى چوخدو،-
خاقانى يوخ.

اوستوندە بير گوزمۇن جوغۇ،

بويينوندا داغداغانى يوخ.

سوزو كىچمير، آختارماين
 حاجى لارى.

باغلايىلار قاپى لارى،
 باجالارى.

دileyinde: «الحمد لله!
 بسم الله الرحمن الرحيم!
 نه دئير او، منيم خالقىم،
 دويوش؟

تسليم؟!

نه گونونه شوكر ائله بير
 ناماز اوسته؟

قان توکولوب كور بويوندا
 آراز اوسته.

عصبلر بيانات وئيرير
 گونده بير

ائعتيراض اوسته.

خيانت بارداش قوروبدو

اوجاغى نين

قيراغيندا.

وطن دئين، وطن سيزدى،

منيم يانيمدا من سيزدى،

سنин يانيندا سن سيزدى.

ئئفت - خاريچى شيركتلرين،

يئر- ميللتىن.

ئئفت - عوض سيز ثروت ايدى

طبيعتىن.

گوز داغىدى نئفت، آللاهىم،

اسيرى يىك

بو ثروتىن.

***

تورکم، - دئین بير ميللتين
 سوي قيريمى،
 ماتم گونو!
 باختين، طالئعين كم گونوا!
 هارايينا چاغىريردى
 آذربايجان
 يئر اوزونو، -
 دونيا گورسون ائرمنى نين
 هر اوزونو.
 «ھويدو، دلى لريم، ھويدو!
 باش بير يانا، لئش بير يانا،
 ترپەنير آغزىم ايچىنinde
 دىل بير يانا،
 ديش بير يانا...» -
 دئين ارلر ھامى، تانرىيم؟

تورپاغين اوستونه پوسکور
تورپاغين آلتىنى، تانرىيم!

ئيردن قالخسین يئر آلتىندا
ياتانلاريم.

او خو او خلا نىشان آلېب
او خو گويده
تو تانلاريم.

قىلىنجى دوشمن باشىندا
شىمىشك تك
او يىنادانلاريم.

***

سلجوق لارين الى چاتمير
بو هارايان،
شاھى ماتدى.

شاھ بابام ائل دنیز یاتمیر،
آتابى لر
ناراھاتدى.

ختايى نين قىلينجىنى
گوندرردى
صفوى لر،
ديليندە «الله اکبر!»،
تور كون قىلينج لهجه سىندە
دانىششاردى
ائىمنى يىلە،
چارپىششاردى يېرلە-گويمە.

***

سولطان اوزو ال قالدىرىدى
قىزىل باشا.

ال قالديرماز،

ائشيتميшиك -

ال توتابار قارداش قارداشا.

قارداشيم سان، پاشام منيم،

نورو پاشا.

او دمده نه سن وار ايدين،

نه «بير ميللت، ايکى دوولت» -

دئينيميز.

يوخويدو بير حيانيميز.

سوننى - شيعه داعواسى يدى،

ايکى توركون بير - بيرى يله

أولوم - ديريم

ساواشى يدى.

بير سعادت بئشىيىنده،

فلاكت

آب - هاواسى يدى.

تورکون قانی آخدي، شاعير!
سوننى-شيعه عئينى قاندى.
اولن كيمدى؟-

موسلمان دى،
اولدورن ده موسلمان دى.
اوزو سندن، آدى سندن،
سوى-كوكو،
سوى آدى سندن.

- توکندى مى يئر اوزوندن -
حاققا روحانى بير اولفت،
اولفتده

گوردو يوم وحدت؟!
ظوهور ائيله، علاج ائيله،
جيهد ائيله
يا محمّد!

***

میللت یئنه شیعه دئیر،
 سوننی گزیر،
 آذربایجان!
 یارام گوینر، روحوم سیزلار
 عصر-عصر،
 آذربایجان!
 تورک قاچانی نیشان آلماز
 کوره‌بیندن.
 تیکان چیخدی
 آوروپانین، روسییانین
 اوره‌بیندن.
 آیيردیلار.
 بويوردولار.
 گیزلی صلیب یوروشونه

سسىله بىردى،
 نورو پاشا.
 تورك ياراسى توركه چارا
 اىسته بىردى،
 نورو پاشا.

***

لئينين اورдан جار چكىردى، -
 دىيشىدىرىن
 وضعىيەتى.
 بىزدن وطن اىسته بىردى
 وطن سىزە،
 روس دوولتى.
 هئىشتىرخانا داشىپىردى
 نئفتىمېزى،

گمی-گمی.

«گولوستان» دان، «تورکمنچای» دان
میللتنه نه قالمیشدی سا،

میراث کیمی.

***

بیر جهننم صحنه‌سی یدی،

شاماخی زلزله‌سی یدی،

شاماخی دا

قتل-قارت!

شیروانشاه‌لار سارایی نین

او جاغی یدی

بو مملکت.

ما یاسیندا شعیر-صنعت،

شعیره-صنعته ایطاعت.

رقاصه کيزلر هانى؟
 شاعيرلر، مجلسىس لر هانى؟
 بئيلقانى،
 يا خاقانى،
 شاعير فلكى شىروانى؟!
 دئىين قالخسین مزاريندان
 شاهلار شاهى منىچوهر،
 «سوزون شاهى» اھسيستان!
 شاهلار ايندى نئجه ياتير
 تورپاق آلتدا؟
 تورپاق اوسته شاهليق قالىب
 آياق آلتدا؟
 مينبرلرده باطيل اولدو
 مسجيدلرين
 دوعالارى.
 آغىز لاردا، دوداقلاردا

ياندي

قرآن آيەلرى.

دئييلن لر ديل - ديل گزىب

ائىل - ائىل يايدى شايىھلر.

سارا يالارين، خاقانلارين،

شاهلارين

سونو بويido مو؟!

آللاه، آللاه، وار اولانلار

يوخويido مو؟!

اوياق دونيا يوخويido مو؟!

آغ سودا سو قورودو مو؟

گويچاي دا چاي سوغولدو مو؟

ايستيقلاليم دوغولاندا

بوغولدو مو؟

***

کندلری یاندیریدیلار،
 تورکلری اوددايدیلار.
 آياقلاییب مئییت لری،
 اوستوندن
 آدادايدیلار.
 دیلیمیزی کسیردیلر،
 تورک دیلی دی
 دئیردیلر.
 اینسان دونو گئیردیلر
 بو وحشی لر-
 اینسانا بنزه مک اوچون،
 يا اینسانام دئمک اوچون.

***

تورکون دويوش بايراغيندا
 دوغان آيا،
 هيلا لا باخ!
 «باكى! باكى!» دئين لرين
 گوزلرينده
 سوالا لا باخ!
 بو يوروشه، بو هوجوما،
 بو شانلى
 جاه-جلالا باخ.
 ايگيدلرين سيراسيندا
 «هوجوم!» دئين
 ايگيد گلير.
 آذربايجان! سندن اوترو
 گور نئچه مين
 شهيد گلير!
 توركدن دوغولان تورك گلير:

کربلادان کرکوک گلیر.
 ایزمیردن، سیواس دان گلیر.
 باکی دویوش مئیدانی دی،
 حلب دن -
 ساواشدان گلیر.
 - محمد!
 - محمد! -
 چاغیریرلار بیر-بیرینی.
 بئرلر-گویلر حیفظ ائله سین
 محمد لرین
 هر بیرینی.
 - آننهم! آننهم! - دئییب گلیر.
 آننه سینی تور کییده ده
 قویوب گلیر -
 آذربایجان آناسینین
 کومه بینه.

سنه قوربان، پاشام منیم،
 سنین او تورک
 اوره بینه!

***

تورک سوزویله تورک قیلینجى
 هم رأى اولدو،
 قارى دوشمن.

قال خديق اسلام اوردوسونون
 آذربايجان سنگريندن.

توركىيەدن قرآن گلدى،
 اذان گلدى.

اوز آدینى اوز قانى يلا
 يازان گلدى.

آنكارادان، ارضورومدان،

ادیرنه دن،
 عدنە دن،
 او وطنەن بو وطنە.
 ياشا ميللت!
 ياشا وطن!
 بئشىكده دىل آچا-آچا
 سنگر ده
 دوغمالاشدىلار.
 قايصرى لر،
 آغداملى لار،
 سامسون لولار،
 آغداشلى لار.

***

پاشا بالام،

سنین آدین اوردان گلیر.

بو دامار، او داماردان،

باخ، او قاندان

بو قان گلیر.

سن گلهنده، نورو پاشا،

سن ياشيندا،

جاوان گلير.

نه قدر کي، سرحد بويو

هدله بير،

بيزى ياغى؛

نه قدر کي، آلاماميشيق

زنگهزورو،

قاراباغى؛

نه قدر کي، يالان-بوهتان

آياق آچىب

يئرييەجك؛

نه قدر کى، قولاق سىسىدە،
 گوی يول اوستە
 چورو و يە جك،
 دئمە، هاردا دوغولا جاق
 نورو پاشا؟!
 بالكانلاردا دوغولا جاق نورو پاشا.
 ايستانبۇلدا، آنكارادا
 دوغولا جاق
 نورو پاشا.
 باكى، شىروان، گنجە،
 قازاق
 وطنىدى.
 هانسى يېرە باسسا آياق،
 وطنىدى.
 قدىم دربند، ماھاچ قالا
 وطنىدى.

اووزون تالا، اور تاچالا
 وطنى دى.
 اوچورولموش نئچە ساراي،
 داغىدىلىميش نئچە قالا
 وطنى دى.
 وطنىندە دوغولا جاق -
 نورو پاشا.
 يئنه كەر آت بئلينىدە
 قايىدا جاق
 نورو پاشا.
 باشقۇ آددە،
 بلکە باشقۇ بىر عونواندا
 دوغولا جاق
 نورو پاشا.
 هانسى ائلدىن ھارايلاسان
 ئى تورك اوغلۇ,

ائله اوندا دوغولا جاق

نورو پاشا.

تورک جان قویدو بو تورپاقدا

«آذربایجان!»

دئیه-دئیه.

تاریخ! سنى او خويورام

من تورکە

«جان!» دئیه-دئیه.

باکى-قايصرى-باکى

مارت-آپرئل، 2009

Nəriman Həsənzadə

Nuru Paşa

Poema